

Lausunto

04.06.2026

Asia: VN/18098/2025

Lausuntopyyntö: Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi lapsen erityisestä suojelusta ja siihen liittyviksi laeiksi

Taustatiedot lausunnonantajalta

Edustan

Hyvinvointialue, Helsingin kaupunki tai HUS

Lausunnonantajan lausunto

1. Onko ehdotus kokonaisuudessaan kannatettava?

Osittain

Perustelut tiiviisti

Hyvänä pidetään kokonaisuuden selkiytymistä lastensuojelulainsäädännön ja sosiaalihuoltolainsäädännön välillä. Nykytilanne aiheuttaa epätarkoituksenmukaisia tilanteita sekä on liiaksi riippuvainen yksittäisen hyvinvointialueen prosesseista.

2. Vastaavatko ehdotukset esityksen tavoitteita?

Osittain

Perustelut tiiviisti

Lainsäädännön ehdotettu muutos itsessään tukee tavoitetta, mutta huolta herättää hyvinvointialueen kiristynvä rahoitus ja tarve purkaa resurssointia tämän vuoksi.

3. Mikä seuraavista vaihtoehtoista olisi mielestänne tarkoituksenmukaisin tapa järjestää sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain välinen rajapinta? Valitkaa yksi ja perustelkaa vastauksenne.

Nyt esitetty ratkaisu

Perustelut tiiviisti

Esitys selkiyttää sosiaalihuoltolain ja lastensuojelun rajapintaa ja vähentää asiakkuuksien siirtymien tarvetta. Esitys poistaa päällekkäin tehtävää työtä sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain väliltä.

4. Lausuntopalaute lukuun 1 (Yleiset säännökset): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita luvun 1 säännöksistä ja niiden käytännön toimivuudesta.

-

5. Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla muutoksella olevan lastensuojelun asiakkuuden alkamiseen ja päättymiseen?

Ehdotettu malli mahdollisesti vähentää lastensuojelun pyöröovi asiakkuuksia, kun lastensuojeluun siirrytään vasta silloin kun suojelutarve on ilmeinen. Tämä luo paremmat edellytykset asiakkuuksien arvioinnin yhdenvertaisuudelle.

6. Onko ehdotus lapsen asioista vastaavaa sosiaalityöntekijää koskevan asiakasmitoituksen joustavoittamisesta mielestänne kannatettava?

Kyllä

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

Nykyinen sääntely on johtanut tilanteeseen, jossa asiakkaan etu on suhteessa mitoituksen toteutumiseen toissijainen. Asiakkaita siirrellään työntekijältä toiselle, jotta mitoitus turvataan. Ehdotetun säännöksen myötä kyetään paremmin turvaamaan perhekohtainen työskentely silloin kun perheessä on useampi lapsi asiakkuudessa.

7. Onko ehdotus lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän tehtävistä kannatettava?

Kyllä

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

Selkeyttää tehtäväjakoa ja samalla pykälä ohjaa sosiaalityöntekijän oman sosiaalityön ensisijaisuutta ja tuo työn lähemmäksi toteuttamisen työtä.

8. Lausuntopalaute luvusta 3 (Lastensuojelun järjestäminen ja kustannusvastuu): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita luvun 3 säännöksistä ja niiden käytännön toimivuudesta sekä vaikutuksista.

Säädökset selkeyttävät niitä tilanteita, joissa kotikunta ja asuinkunta ovat eri kuntia.

9. Lausuntopalaute luvusta 4: Onko ehdotus, jonka mukaan lupa lapsen tutkimiseen annettaisiin jatkossa hyvinvointialueen viranhaltijan päätöksellä hallinto-oikeuden sijaan, mielestänne kannatettava?

Kyllä

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

Lapsen tutkimisen kynnyksen madaltaminen tuomioistuimesta viranhaltijalle on hyvä muutos. Muutos madaltaa tutkimuskynnystä ja mahdollistaa näin ollen varhaisemman puuttumisen tilanteissa, joissa katsotaan lapsen tutkimisen antavan välineitä hänen kokonaisvaltaiseen tukemiseensa.

10. Selkiyttävätkö luvun 4 ehdotukset lastensuojelun päätöksentekosääntelyä?

Kyllä

Perustelut tiiviisti

On hyvä, että sääntely antaa väljyyttä lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän päätöksentekoon niissä tilanteissa, kun hän on estynyt toimimasta mm. vuosiloma-ajat.

11. Lausuntopalaute luvusta 5: Onko ehdotus edunvalvojan palkkioiden ja kulukorvausten rajaamisesta ja yhdenmukaistamisesta valtioneuvoston asetuksella mielestänne kannatettava?

Kyllä

Millaisia vaikutuksia (etenkin taloudellisia) arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

Edunvalvonnan määrä on siinä määrin pientä, ettei taloudellisia vaikutuksia oletta juurikaan syntyvän.

Muut mahdolliset huomiot lastensuojelun edunvalvontaa koskevasta sääntelykokonaisuudesta?

-

12. Muu lausuntopalaute luvusta 5 (Lapsen osallisuus): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita luvun 5 säännöksistä ja niiden käytännön toimivuudesta.

-

13. Lausuntopalaute luvusta 6 (Menettelysäännökset): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita luvun 6 säännöksistä ja niiden käytännön toimivuudesta.

On kannatettava, että suljettuun kuntouttavaan laitoshoitoon sijoitetun lapsen asiakassuunnitelma veloitetaan tarkastamaan esityksen mukaisesti normaalia tiheämmin. Tämä on lapsen oikeusturvan kannalta merkittävä suojakeino.

14. Lausuntopalaute luvusta 7 (Lastensuojelun avohuolto): Ovatko lastensuojelun avohuoltoa koskevat ehdotukset mielestänne kannatettavia?

Kyllä

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

Sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen keinoin asiakkaan tuen tarpeisiin vastaaminen on haasteellista nykyisen mitoituksen säilyessä ennallaan. Mitoituksen tulisi olla alempi, jotta sosiaaliohjausta ja sosiaalityötä voitaisiin tarjota enemmän. Suhdeperustainen sosiaalityö vaatii merkittävän aikaresurssin. Kun lastensuojelun asiakkuuden raja kiristyy, niin asiakkuudet tulevat olemaan entistä haastavampia lastensuojelun avohuollon työssä, jolloin työhön käytettävä aikaresurssi ei nykyisellä htv-mitoituksella tule riittämään. Hyvinvointialueet voisivat tietysti lisätä htv määriä, mutta taloudellinen tilanne tuskin tähän antaa mahdollisuutta.

Henkilöstön saatavuus ja pito haaste /työn vaativuus

Lastensuojelun avohuollon työn vaativuuden kasvaessa henkilöstön kuormitus voi nousta kriittiseksi. Tällöin saatavuus ja pitovoima voivat heiketä.

15. Lausuntopalaute luvusta 8 (Lapsen kiireellinen sijoitus): Onko kiireellisen sijoituksen jatkoa koskeva ehdotus (keston lyhentäminen 30 vuorokaudesta 14 vuorokauteen) mielestänne kannatettava?

Osittain

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

Kiireellisen sijoituksen jatkopäätöksen keston lyhentäminen ei sinällään ole haitallinen.

16. Lausuntopalaute luvusta 9 (Huostaanotto): Onko huostaanottoa koskeva ehdotus (50 §) mielestänne kannatettava?

-

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

Hyvänä pidetään läheisverkoston kartoittamisen ensisijaisuuden korostamista lapsen huostaanottilanteessa. Kriittiseksi jatkopäätöksen lyhentäminen voi muodostua sellaiset tilanteet, joissa lastensuojelulla ei ole lapseen /perheeseen ollut edeltävää asiakkuutta.

17. Lausuntopalaute luvusta 10 (Kodin ulkopuolinen sijoitus): Onko kodin ulkopuolisten sijoitusten ja sijoituspaikkojen valvontaa koskevien säännösten täsmentäminen ja vastuunjaon selkeyttäminen ehdotetulla tavalla mielestänne kannatettavaa?

Kyllä

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

Valvonnan vastuiden täsmentäminen selkeyttäminen ovat tarpeellisia hyvinvointialueen, viranhaltijan ja lapsen näkökulmasta.

18. Lausuntopalaute luvusta 11 (Laitoshoito): Onko ehdotus lastensuojelulaitoksen asuinyksikön henkilöstömitoituksen täsmentämisestä ja osittaisesta joustavoittamisesta (ml. lapsikohtainen vähimmäismitoitus 1 työntekijä/lapsi sekä mahdollisuus suhteuttaa mitoitusta sijoitettujen lasten lukumäärään) mielestänne kannatettava?

Osittain

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

Vaikutukset hyvinvointialueiden taloudenhallintaan ovat vähäiset. Lasten loma-aikojen äkilliset keskeytykset on kuitenkin turvattu ja henkilöstöä on oltava paikalla. Toisen yksikön henkilöstöllä tilanteen paikkaaminen ei käytännössä ole kovin helposti toteutettavissa, osastojen asiakastilanteiden vaihdellessa. Tilanteita ei pystytä aina ennakoimaan riittävästi. Minimimitoituksen suhteuttaminen ei liene mahdollista käytännössä, sillä lasten tuen tarpeet ovat laitossijoituksissa vahvoja, eikä käytännössä minimimitoitettuja yksikköjä esim. Pohjois-karjalan hyvinvointialueen omassa tuotannossa ole.

19. Onko ehdotus turvahenkilöä koskevaksi sääntelyksi, jossa turvahenkilön tehtävät ja toimivaltuudet erotetaan selvästi hoito- ja kasvatustehtävistä, mielestänne toimiva?

Kyllä

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

Turvahenkilöstön tuominen lastensuojeluyksiköiden keinovalikoimaan ilman selkeää määritelmää käytettävien voimakeinojen laadusta voi aiheuttaa tilanteita, jossa lapsen oikeus erityiseen suojaan ja koskemattomuuteen vaarantuu. Turvahenkilöstön palkkausvaatimus oman hv-alueen palvelukseen on joustamaton, joten kynnyksen käyttämiseen voi olla korkea.

20. Lausuntopalaute luvusta 12 (Lapsen erityistä suojelua turvaavat rajoitukset sijaishuollon aikana): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita luvun 12 säännöksistä 90 § (yhteydenpidon rajoittaminen) ja 93 § (henkilöntarkastus) ja niiden käytännön toimivuudesta ja vaikutuksista.

Sääntely on tarkoituksenmukaista mutta on tärkeä, että sääntely on tarkkaa ja tulkinvaraisuutta ei jää.

21. Lausuntopalaute luvusta 13 (Jälkihuolto): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita luvun 13 säännöksistä ja niiden käytännön toimivuudesta.

-

22. Lausuntopalaute luvusta 17 (Voimaantulo): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita voimaantuloa koskevista säännöksistä ja niiden vaikutuksista.

-

23. Lausuntopalaute ehdotuksesta koskien lisärahoitusta tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen (TUVA) turvaamiseksi yksityisissä koulukodeissa ja Valtion koulukodeissa: Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita TUVA-koulutuksen rahoitusta koskevasta säännöksestä ja sen vaikutuksista.

-

24. Antaako esitysluonnos riittävän ja oikean kuvan lakiehdotuksen taloudellisista vaikutuksista?

Osittain.

25. Millaisia taloudellisia vaikutuksia arvioitte ehdotuksen 38 §:n 3 momentilla mahdollisesti olevan?

Taloudelliset vaikutukset jäävät vähäisiksi.

26. Antaako esitysluonnos riittävän ja oikean kuvan lakiehdotuksen muista vaikutuksista?

-

27. Vapaamuotoiset huomiot

-

Komu Aino

